

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea 1

Titlul proiectului de act normativ

LEGE privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului pentru modificarea și completarea Legii nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, precum și pentru unele măsuri pentru buna organizare și desfășurare a referendumului național pentru revizuirea Constituției

Secțiunea a 2-a

Motivul emiterii actului normativ

1. Descrierea situației actuale

Cadrul legal privind organizarea și desfășurarea referendumului național pentru revizuirea Constituției este reglementat de dispozițiile Legii nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, cu modificările și completările ulterioare.

În data de 13 iulie 2018 a intrat în vigoare Legea nr. 159/2018 prin care a fost modificat art. 6 din Legea nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, acesta vizând în mod expres procedura de organizare a referendumului privind revizuirea Constituției.

Lipsa unei infrastructuri legale și organizatorice de sine stătătoare a referendumului național, marcată de utilizarea abundentă de către Legea nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, de o manieră nesistematizată, a normelor de trimitere către diverse legi electorale, în vigoare sau abrogate, este de natură să creeze multiple disfuncționalități în organizarea efectivă a unui referendum național.

Astfel, Legea nr. 3/2000 conține norme de trimitere către Legea nr. 70/1991¹, Legea nr. 68/1992² și Legea nr. 35/2008³, acte care nu mai fac parte din fondul activ al legislației și care conțin

¹ privind alegerile locale

² pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului

³ pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului și pentru modificarea și completarea Legii nr. 67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, a Legii administrației publice locale nr. 215/2001 și a Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali

prevederi substanțial diferite față de noua lege cadru în materie electorală – Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, cu modificările și completările ulterioare, ceea ce impune aplicarea prin analogie a dispozițiilor ultimului act normativ menționat, cu dificultățile de interpretare inerente.

Totodată, legislația în vigoare în materia referendumului conține mai multe lacune privind atribuțiile autorităților publice implicate în organizarea referendumului național, organizarea secțiilor de votare din străinătate, modelele și modalitatea de confecționare a ștampilelor electorale și a timbrele autocolante, finanțarea cheltuielilor generate de operațiunile de pregătire și organizare a referendumului, indemnizațiile care revin membrilor birourilor electorale, atribuțiile organismelor electorale, modalitatea de centralizare a rezultatelor votării, modul de calcul al termenelor, etc.

Pe de altă parte, perioada scurtă de organizare a referendumului național - cel mult 30 de zile – este incompatibilă cu procedurile care trebuie efectuate conform noului cadru legal privind achizițiile publice pentru a asigura buletinele de vot, logistica electorală, aplicația informatică de centralizare a rezultatelor votării și serviciile aferente.

De asemenea, potrivit art. 120 din Legea nr. 208/2015, prevederile acestui act normativ privind corpul experților electorali, secțiile de votare, Registrul electoral și listele electorale permanente se aplică în mod corespunzător referendumului național ceea ce face necesară corelarea dispozițiilor Legii nr. 3/2000 cu cele ale Legii nr. 208/2015.

În data de 11 septembrie 2018, Senatul a adoptat, în calitate de cameră decizională, o propunere legislativă privind revizuirea Constituției României, ceea ce determină organizarea de către Guvernul României a referendumului național pentru revizuirea Constituției, în cel mult 30 de zile de la data adoptării propunerii de revizuire.

Perioada scurtă de timp rămasă până la organizarea referendumului național pentru revizuirea Constituției nu permite implementarea Sistemului informatic de monitorizare a prezenței la vot și de prevenire a votului ilegal sau a procedurii de centralizare electronică a rezultatelor votării.

Totodată, deși participarea la referendum a majorității cetățenilor reprezintă un act de responsabilitate civică care, potrivit dispozițiilor art. 36 din Constituție, implică obligația

	autorităților statului de a asigura exercitarea dreptului la vot tuturor alegătorilor, accesul la vot se realizează numai prin prezența în secția de votare, cu excepțiile prevăzute de lege. Or, în lipsa metodelor alternative pentru exercitarea dreptului de vot care să asigure îndeplinirea responsabilității civice menționate, singura opțiune pentru asigurarea efectivității dreptului de vot și a posibilității cât mai multor cetățeni de a se prezenta la urne este extinderea duratei votării.
1 ¹ .Acte comunitare în cauză	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect
2. Schimbări preconizate	Văzând că Senatul a adoptat în data de 11 septembrie 2018 în calitate de cameră decizională o propunere legislativă privind revizuirea Constituției României, se impune intervenția normativă urgentă a Guvernului României. Astfel, prezentul proiect normativ propune următoarele soluții principale: - Remedierea lacunelor semnalate prin utilizarea în cazul referendumului național a soluțiilor legislative instituite de Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente. - La referendumul național, pe lângă misiunile diplomatice, oficiile consulare, secțiile consulare, dacă acestea funcționează în locații diferite și institutele culturale din străinătate se vor organiza secții de votare pentru alegătorii care se află în străinătate în ziua votării; de asemenea, Ministerul Afacerilor Externe va putea organiza, cu acordul autorităților din țara respectivă, secții de votare și în afara secțiilor de votare mai sus menționate. - La secțiile de votare organizate în străinătate se vor utiliza numai liste electorale suplimentare, deoarece dispozițiile art. 49 alin. (6) raportat la art. 33 alin. (2), (4) și (5) și art. 42 alin. (2) din Legea nr. 208/2015 sunt inaplicabile în materia referendumului. Astfel, în lipsa datelor privind adresa din străinătate furnizate prin cererile alegătorilor cu domiciliul sau reședința în străinătate, listele electorale permanente din străinătate nu pot fi întocmite, iar alegătorii respectivi nu pot fi arondați unei secții de votare. - Se creează cadrul legal prin care referendumul național privind revizuirea Constituției să se poată organiza în același timp cu referendumul cu privire la probleme de interes local; se reglementează și procedura care trebuie urmată, astfel încât organizarea de către autoritățile administrației publice locale a unui referendum local să nu afecteze buna desfășurare a referendumului național.

- Sunt evidențiate în mod clar categoriile de organisme electorale care gestionează operațiunile electorale, termenele de constituire și componența acestora, dată fiind imprecizia și caracterul contradictoriu ale actualelor prevederi ale art. 23 și art. 26 alin. (1) din Legea nr. 3/2000, precum și aplicabilitatea dispozițiilor art. 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 27/2007, sintagma uzitată trebuind să fie cea de partide politice parlamentare și organizații ale cetățenilor aparținând minorităților naționale.

- Având în vedere numărul redus de cetățeni înscriși în Corpul experților electorali din străinătate, se propune preluarea soluției legislative consacrate de art. 4 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 47/2016, președinții birourilor electorale ale secțiilor de votare din străinătate urmând a fi nominalizați pe baza propunerilor Ministerului Afacerilor Externe.

- Pentru asigurarea caracterului efectiv al consultării poporului cu privire la revizuirea Constituției, dată fiind importanța subiectului supus deciziei acestuia, se propune organizarea referendumului în două zile, 6 și 7 octombrie 2018, în mod similar referendumului pentru revizuirea Constituției din anul 2013. În acest scop sunt propuse măsuri organizatorice de natură să asigure integritatea procesului de votare și de înregistrare a voinței alegătorilor.

- Întrucât textele normative în vigoare nu reglementează entitatea care va stabili întrebarea adresată alegătorilor, proiectul propune utilizarea întrebării adresate alegătorilor la referendumul pentru revizuirea Constituției din anul 2003, aceștia trebuind să răspundă cu da sau nu la întrebarea „Sunteți de acord cu Legea de revizuire a Constituției României în forma adoptată de Parlament?”

- Deoarece termenul scurt rămas până la votare nu permite întârzieri ale imprimării buletinului de vot, prezentul proiect propune stabilirea dimensiunilor buletinului de vot și ale textului acestuia de o manieră identică cu cea utilizată la referendumuri anterioare, Regia Autonomă „Monitorul Oficial” trebuind să prezinte macheta buletinului de vot pentru bun de tipar în cel mult 48 de ore de la data intrării în vigoare a proiectului.

- Imprimarea buletinelor de vot de către Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, confecționarea ștampilelor cu mențiunea „Votat” de către Regia Autonomă „Monetăria Statului”, respectiv confecționarea timbrelor autocolante de către Compania Națională „Imprimeria Națională” - S.A.; menționăm că aceste soluții legislative au fost utilizate și cu ocazia alegerilor pentru membrii

din România în Parlamentul European din anul 2014.

- Stabilirea categoriilor principale de cheltuieli pentru organizarea și desfășurarea referendumului național, precum și a autorităților responsabile de efectuarea acestora. Astfel, sumele necesare acoperirii cheltuielilor efectuate pentru referendumul național vor fi asigurate din bugetul de stat, prin bugetele Ministerului Afacerilor Interne, Autorității Electorale Permanente, Secretariatului General al Guvernului pentru Institutul Național de Statistică și direcțiile teritoriale de statistică, Ministerului Afacerilor Externe și Serviciului de Telecomunicații Speciale. Personalul tehnic auxiliar al Biroului Electoral Central va fi asigurat de către Autoritatea Electorală Permanentă, Ministerul Afacerilor Interne și Institutul Național de Statistică. Personalul tehnic auxiliar al birourilor electorale județene și al birourilor electorale ale sectoarelor municipiului București va fi asigurat de către Autoritatea Electorală Permanentă, prefecți și Institutul Național de Statistică, acesta putând fi suplimentat acolo unde este necesar cu personal asigurat de către președinții consiliilor județene și primari, în condițiile stabilite prin hotărâre a Guvernului. Personalul tehnic auxiliar al biroului electoral pentru secțiile de votare din străinătate va fi asigurat de Ministerul Afacerilor Externe împreună cu Autoritatea Electorală Permanentă și Institutul Național de Statistică.

- În perioada funcționării birourilor electorale și a desfășurării referendumului național pentru revizuirea Constituției, membrii Biroului Electoral Central și ai birourilor electorale de circumscripție, precum și ai oficiilor electorale, președinții birourilor electorale ale secțiilor de votare, statisticienii și personalul tehnic auxiliar se consideră detașați și primesc pentru fiecare zi de activitate o indemnizație calculată în raport de salariul de bază minim brut pe țară, această indemnizație înlocuind indemnizația prevăzută de art. 109 alin. (2) din Legea nr. 208/2015. În vederea extinderii bazei de selecție a președinților birourilor electorale ale secțiilor de votare, dată fiind creșterea volumului de muncă și a complexității atribuțiilor, se propune ca primirea acestei indemnizații să nu afecteze dreptul de a primi alte diurne, indemnizații, pensii sau alte drepturi bănești cuvenite în baza unor legi speciale, precum indemnizația de handicap, indemnizația de însoțitor al persoanelor cu handicap, pensia de urmaș, ș.a.m.d.

- modelul listei electorale suplimentare, modelul extrasului din listele electorale, modelele ștampilelor birourilor electorale de circumscripție și ale Biroului Electoral Central, modelul ștampilei

	de control, modelul ștampilei cu mențiunea "VOTAT" și modelul timbrului autocolant vor fi stabilite prin hotărâre a Autorității Electorale Permanente, care se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. - În tot cuprinsul anexelor nr. 2 - 6, sintagma „Numărul participanților trebuie să fie egal cu suma ce rezultă din adăunarea cifrelor de la pct. 5, 6 și 7.” se va înlocui cu sintagma „Pct. 2 $\geq$ Pct. 5 + pct. 6 + pct. 7.” pentru a evita situațiile în care lipsa din diferite motive a unuia sau mai multor buletine de vot din urnă blochează centralizarea rezultatelor votării. Totodată, pentru buna desfășurare a referendumului privind revizuirea Constituției se instituie derogări de la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 90/2017 privind unele măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene, cu modificările și completările ulterioare. Precizăm că, măsurile propuse prin prezentul proiect nu sunt de natură a afecta drepturile electorale, în înțelesul stabilit de jurisprudența Curții Constituționale (de exemplu Decizia Curții Constituționale a României nr. 1189/2008, nr. 1248/2008, nr. 1221/2008 și nr. 47/2018), respectiv Codul de bune practici în materie de referendum, și nici nu îngreunează organizarea și desfășurarea referendumului național pentru revizuirea Constituției, ci dimpotrivă stabilirea de către legiuitorul primar delegat (lato sensu) a unei perioade de 2 zile pentru exercitarea dreptului de vot, facilitează exprimarea acestui drept constituțional de un număr cât mai mare de persoane.
3. Alte informații	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect
Secțiunea a 3-a Impactul socio-economic al proiectului de act normativ	
1. Impactul macroeconomic	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect
1¹. Impactul asupra mediului concurențial și domeniului ajutoarelor de stat	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect
2. Impactul asupra mediului de afaceri	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect
2¹. Impactul asupra sarcinilor administrative	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

2². Impactul asupra întreprinderilor mici și mijlocii	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect
3. Impactul social	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
4. Impactul asupra mediului	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
5. Alte informații	Nu este cazul.

Secțiunea a 4-a

Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani)

- mii lei -

- mii lei -

Indicatori	An curent	Următorii 4 ani					Media pe 5 ani
	2018	2019	2020	2021	2022		
1	2	3	4	5	6	7	
1.Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care: a) bugetul de stat, din acesta: (i) impozit pe profit (ii) impozit pe venit b) bugete locale: (i) impozit pe profit c) bugetul asigurărilor sociale de stat: (i) contribuții de asigurări	-	-	-	-	-	-	
2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care: a) bugetul de stat, din acesta: (i) cheltuieli de personal (ii) bunuri și servicii	-	-	-	-	-	-	

b) bugete locale: (i) cheltuieli de personal (ii) bunuri și servicii c) bugetul asigurărilor sociale de stat: (i) cheltuieli de personal (ii) bunuri și servicii						
3. Impact financiar, plus/minus, din care: a) buget de stat b) bugete locale	-	-	-	-	-	-
4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare	-	-	-	-	-	-
5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare	-	-	-	-	-	-
6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare	-	-	-	-	-	-
7. Alte informații	Începând cu data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență a Guvernului, în 2018, prin derogare de la prevederile art. 30 alin. (2) din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, prin hotărâre a Guvernului pot fi alocate sume necesare pentru organizarea și desfășurarea referendumului național pentru revizuirea Constituției din zilele de 6 și 7 octombrie 2018 din Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului. Prin derogare de la prevederile art. 12 lit. a) și c) și art. 26 alin. (4) din Legea responsabilității fiscal-bugetare nr. 69/2010, republicată, precum și ale art. 2 alin. (2) și art. 3 alin. (6) din Legea nr. 269/2017 pentru aprobarea plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar pe anul 2018, plafonul nominal al cheltuielilor de personal din bugetul general consolidat și plafonul nominal al cheltuielilor de personal din bugetul de stat, aprobate pentru anul 2018 se majorează cu sumele alocate, la titlul „Cheltuieli de personal”					

	prevăzut în bugetele ordonatorilor principali de credite cu atribuții.
Secțiunea a 5-a Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare	
1. Măsuri normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ: a) acte normative în vigoare ce vor fi modificate sau abrogate, ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ; b) acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea implementării noilor dispoziții.	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
1 ¹ . Compatibilitatea proiectului de act normativ cu legislația în domeniul achizițiilor publice.	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
2. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația comunitară în cazul proiectelor ce transpun prevederi comunitare	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
3. Măsuri normative necesare aplicării directe a actelor normative comunitare	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
4. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
6. Alte informații	Nu este cazul.
Secțiunea a 6-a Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ	
1. Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
2. Fundamentarea alegerii	Proiectul de act normativ nu se referă la acest

organizațiilor cu care a avut loc consultarea, precum și a modului în care activitatea acestor organizații este legată de obiectul proiectului de act normativ	subiect
3. Consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități, în condițiile Hotărârii Guvernului nr. 521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
4. Consultările desfășurate în cadrul consiliilor interministeriale, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 750/2005 privind constituirea consiliilor interministeriale permanente	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
5. Informații privind avizarea de către: a) Consiliul Legislativ b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi	Proiectul prezentului act normativ a fost avizat favorabil de Consiliul Legislativ prin avizul nr. 912/2018 Potrivit adresei nr. 12054/18.09.2018, Consiliul Concurenței a comunicat faptul că nu au fost identificate elemente care să contravină legislației din domeniul concurenței sau cel al ajutorului de stat.
6. Alte informații	Precizăm că Ministerul pentru Relația cu Parlamentul a emis avizul de oportunitate nr. 164A/13.09.2018 la proiectul de act normativ, menținut prin adresa nr. 166A/17.09.2018. Proiectul de ordonanță de urgență a Guvernului a fost elaborat de Ministerul Afacerilor Interne și Autoritatea Electorală Permanentă.
Secțiunea a 7-a Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ	
1. Informarea societății civile cu	Proiectul de act normativ vizează reglementarea

privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ	unei situații care, din cauza circumstanțelor sale excepționale, impune adoptarea de soluții imediate, respectând condițiile art. 7 alin. (13) din Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată.
2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
3. Alte informații	Nu este cazul.
<i>Secțiunea a 8-a</i> <i>Măsurile de implementare</i>	
1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale-înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente	1. Hotărâre a Guvernului privind programul calendaristic al referendumului; 2. Hotărâre a Guvernului privind măsurile tehnico-organizatorice, bugetul și cheltuielile pentru buna organizare și desfășurare a referendumului național; 3. Hotărâre a Autorității Electorale Permanente privind modelul listei electorale suplimentare și modelul extrasului din listele electorale; 4. Hotărâre a Autorității Electorale Permanente privind modelele ștampilelor birourilor electorale de circumscripție, oficiilor electorale și Biroului Electoral Central, modelul ștampilei de control al secției de votare, modelul ștampilei cu mențiunea "VOTAT"; 5. Hotărâre a Autorității Electorale Permanente privind modelul timbrului autocolant.
2. Alte informații	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

Față de cele prezentate, a fost elaborat proiectul de Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului pentru modificarea și completarea Legii nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, precum și pentru unele măsuri pentru buna organizare și desfășurare a referendumului național pentru revizuirea Constituției.

PRIM – MINISTRU

VIORICA DĂNCILĂ

